

în rîndul actorilor. Este problema ce pare, la ora actuală, a fi problema-cheie a echipei de la Arad.

Despot și *Moartea ultimului golan* se disting, aici, la Arad prin acuratețea desenului regizoral și scenografic, prin expresivitatea detaliilor. Decorurile și costumele lui Sever Frențiu — inspirate, stilizate cu gust și rafinament — atribuie montărilor arădene ținută intelectuală, noblețe, eleganță. Deosebit de izbitit prin simplitatea liniilor și volumelor, prin armonia culorilor, cadrul plastic a fost, în spectacolul *Despot*, un factor care a pus nemijlocit în evidență viziunea modernă, liberă de fastul exterior al textului lui Alecsandri, în care regizorul Dan Alecsandrescu și-a vrut edificat spectacolul. Despovărat de aura legendei, tratat cu sobrietate lucidă, fără exaltări patetice, textul romantic a fost descifrat regizoral, mai ales în trimiterile sale actuale și a fost ca atare servit și de o seamă de interpreți. (Constantin Adamovici în Ciubăr Vodă; Liviu Mărtiniș în Comșa și Zoe Muscan în Ana; distribuit cu curaj, în rolul titular, tînărul Ion Petrance m-a ajuns să acopere datele contradictoriului și dificilului său personaj, dar merită o mențiune aparte pentru rîvna, ținuta și capacitatea lui de interiorizare). Spectacolul, în rest, se resimte, însă, de o anume ritmică prea lentă, și mai ales de o tonalitate ștearsă, de o lipsă de relief, și una și cealaltă datorate unei plafonări vizibile a actorilor, al căror efort interpretativ se arată văduvit de mijloacele expresive necesare pentru a rodi pe terenul cerințelor *moderne* ale teatrului. Se ajunge astfel, într-un același spectacol, la nedorite pete albe, la personaje înexpresive, incapabile de a transmite ideile și sentimentele investite în ele de autor.

Că trupa arădeană e înzestrată însă și cu elemente de calitate, în stare să exprime spontaneitate, să emoționeze, să creeze atmosferă, tensiune, s-a văzut în *Moartea ultimului golan*, care se bazează mai ales pe buna îndrumare și coordonare (de către același regizor) a actorilor. Ovidiu Grigorescu (Dinu) și Alexandru Fierăscu (Fony) au fost un tandem plin de haz, de farmec, de sensibilitate, savoare. Foarte bună Viorica Popescu în Laura, în plină dezvoltare și îmbogățire a zestrei sale profesionale.

Liniștit în privința:

— condițiilor materiale, excelente;

— a publicului care vine cu drag la reprezentațiile teatrului (există aici, asigurați prin abonament, 4 000 de spectatori la fiecare nou spectacol; teatrul în general nu trăiește din deplasări, ca în alte părți, ci din spectacolele la sediu);

— a întregului personal de serviciu care se îngrijește cu pasiune de buna întreținere a instituției și care știe să învăluie, seară de seară, incinta teatrului într-o atmosferă caldă, civilizată, sărbătorească;

— a secretarului literar E. Roșcovic care desfășoară în sectorul său o muncă temeinică

(pe lângă programele frumos și edificator concepute și redactate, a prevăzut o serie de manifestări extrateatrale, care vor lărgi aria de influență a teatrului: conferințe lunare și matinee literare gratuite, de proză și poezie, destinate tineretului; o bună propagandă în jurul teatrului);

Regizorul Dan Alecsandrescu, proaspăt numit și în postul de director al teatrului, își propune — ca o primă etapă — să acorde atenție, în special, procesului de îmbunătățire a muncii actorului, factor ce determină, în ansamblu, buna activitate și dezvoltare a teatrului. Consiliul artistic își centrează și el activitatea în această direcție: actorii sînt, fiecare în parte, obiectul analizelor, a unei critici colective, obiective și colegiale, care nu întîrzie să-și arate neașteptate rezultatele. Cu aceleași obiective s-au inițiat cursurile gimnastice obligatorii, menite unei bune și statornice întrețineri a condiției fizice și a supleței corporale a actorului. „Săptămîna”, minusculul ziar intern al teatrului, pe lângă analiza activității săptămînale a celorlalți factori, se ocupă îndeosebi de aportul zilnic, bun sau rău, al actorilor. Se încurajează inițiativa acelor membri ai colectivului dispuși la efort metodic în numele creației, eforturile spre maturizarea profesională. Unul din stimulentele destinate să anime forțele colectivelor, este invitarea din București a unor actori de prestigiu, să joace (în rolurile ce dețin în Capitală), alături de protagoniști arădeni. Sînt astfel așteptați Ion Lucian sau Ion Marinescu să joace în *Camera de alături*. Schimbul de spectacole cu Naționalele din Cluj și Craiova este și el preconizat în vederea stimulării profesionale, mult doritului salt spre calitate, în stare să impună teatrul din Arad, dincolo de granițele județului.

V. D.

Teatrul din Petroșani

DOUĂ PREMIERE

Deschiderea stagiunii la Petroșani s-a făcut cu două premiere la scurt interval: *Avarul* de Molière și *Părinții teribili* de Jean Cocteau. O a treia premieră va urma, se pare, foarte curînd: e vorba de piesa lui Calderon de la Barca *Doamna nevăzută*, anunțată aici cu titlul mai „ademenitor” *Doamna spiriduş*. — (Iată, s-au putut pregăti în două luni trei spectacole în premieră. Nu e cu atît mai regretabil că nici una n-a fost consacrată unei piese românești?)

Așadar, un prim capitol cuprinde clasici universali. Capitolul doi, urmînd și el o tendință de succesiune, aduce pe afiș numele unor clasici români, printr-o piesă nerepre-

zentată încă a lui Ion Minulescu, *Pleacă berzele*, și un spectacol alcătuit din momente, schițe și versuri aparținând lui Ion Luca Caragiale și George Topîrceanu. Intenția teatrului este de a facilita pe această cale cunoașterea și înțelegerea operei scriitorilor pomeniți, de către generațiile de elevi care n-au luat încă act de valoarea acestor opere, decât prin intermediul manualelor. Dar, dincolo de rațiunea educativă care trebuie să stea permanent la baza alcătuirii programului de lucru, e de presupus că tinerii învățacei ar putea acumula mai multe și mai bune cunoștințe dacă li s-ar oferi să vadă *ceea ce e mai reprezentativ* din opera unui scriitor — cu atât mai mult din opera unui scriitor celebru de teatru. De ce nu o *operă dramatică* de Caragiale? De ce, neapărat, *Minunile sfintului Șisoe*, o pagină evident mai slabă și mai nesemnificativă din literatura lui Topîrceanu, în locul unui recital semnificativ din poeziile lui, programat, de pildă, în cadrul „spectacolelor de miercuri” pe care teatrul își propune să le prezinte, cu intrare gratuită, în primul rînd sub această formă? Inițiativa, firește, nu e rea — se prevăd aici recitaluri din opera lui Eminescu, Răbindranath Tagore, Ion Budai-Deleanu, un montaj literar-dramatic închinat aniversării republicii — dar această inițiativă, s-ar cuveni parcă, articulată pe argumentele unui program tematic, care să-i dea continuitate și orizont.

În fine, un capitol trei care are în vedere piesele originale contemporane. Acestea urmează să fie prezentate în partea a doua a stagiunii și să se încadreze, ca atare, în programul general de spectacole consacrat aniversării Partidului. Ce se preconizează aici? Probabil premiera piesei lui Gheorghe Vlad *Un tron pentru Goace*, lucrarea unui debutant, Radu Bădilă, *Patru oameni fără nume*; în continuare, un spectacol Marin Sorescu și unul cu o piesă pentru copii semnată de Marin Iordă, cu care colectivul intenționează să se prezinte la festivalul de piese pentru copii și tineret din iunie, de la Piatra Neamț.

Nu lipsesc, așadar, inițiativele: lipsește fermitatea în alcătuirea repertoriului propriu, nu e clară o intenție de program artistic și de continuitate în armonizarea titlurilor de la o premieră la alta, de la o stagiune la alta. Teatrul continuă să fie victima unui complex care-l face să privească timid și orbit la strălucirea piscurilor, deciziile sale sînt oscilante și oarecum sub semnul provizoratului, ceea ce face ca deprinderea minimei rezistențe să domine și să-și pună neștiințerită pecetea chiar pe fapte de artă ce pornesc hotărît din afara acestei deprinderi.

Cine ar susține, de pildă, că o regizoare ca Marietta Sadova, s-ar lăsa ispitită de asemenea deprinderi în montarea unui spectacol? Membrii colectivului au lucrat timp

Aurora Novăcescu, Costin Iliescu, Roxandra Petru, Mihai Clita și Elisabeta Belba în „Părinții teribili” de Jean Cocteau

de două luni, de dimineață pînă seara, sub îndrumarea intransigentă, neobosită și dusă pînă la minuția a acestei regizoare, care și-a sărbătorit aici cincizeci și cinci de ani de activitate teatrală. Protagonistii a două dificile piese din literatura universală — *Avarul* de Molière și *Părinții teribili* de Jean Cocteau — au simțit ce înseamnă și ce solicitare presupune pregătirea unui fapt artistic, inițiat și pornit hotărît de la alte principii decît cel al minimei rezistențe. Și, totuși, rezultatul final e umbrat de urmele viciului rutinier, lucrurile nu se încheagă într-o clară imagine sintetică, comunicarea, pe scenă, și între scenă și sală, e nesigură, superficială. Se resimt în neîmplinirile celor două spectacole, tocmai tendințele — și frizele — minimei rezistențe practicate de-a lungul anilor, oînd nimeni nu și-a propus să riște aici un salt peste stacheta actului de rînd. Neajunsurile surprind mai cu seamă pe planul actoricesc; mai puțin în *Avarul*, mai mult în *Părinții teribili*, personajele sînt sovăielnice schițate, nu ajung a se configura în caractere, sînt nepăsătoare, parcă, față de universul lor de gînduri și sentimente, nu transmit o reală vibrație sau intensitate dramatică. Dumitru Drăcea este un Harpagon anonim, o umbră tremurîndă și nedecisă, care trece neangajat, marionetic, prin scenă; conceput pe trăsături comice, dar totuși străin de *drama* lui lăuntrică, de umanitatea lui. Un singur interesant moment (regizoral) scoate pentru o clipă din anonim imaginea lui Harpagon: în monologul casetei pierdute, fugăria și încolțirea eroului de către o sarabandă de măști. O

anumită eleganță și distincție scenică au tinerii eroi — Cleante-Marcel Popa, Elise-Ruxandra Petru, Valère-Mihai Clita.

În *Părinții teribili* se conturează cu forță dramatică numai Michel, interpretat de Mihai Clita cu vigoare, cu bucuria vitală a generației eroului; și, deși uneori prea pripit, alții prea gălăgioși, cu ținută remarcabilă și cu sinceritate. Alături de el, prezențe corecte, cu posibilități de a da mai mult și mai elocvent, Ruxandra Petru (Madelaine) și Aurora Novăcescu (Leonie); Costin Iliescu ni s-a părut a fi greșit distribuit în Georges, actorul nedispunând nici fizic, nici temperamental, de datele rolului. Elisabeta Belba în Yvonne, are momente de trăire intensă; în general însă își pierde eroina în zone patologice, ceea ce face ca evoluția ei să fie pindită de nonsens. Spectacolul coboară în melodramă și pierde multe

din tălcurile textului, tocmai pentru că, în ansamblu, nu e relevant din punctul de vedere al înfruntării destinului.

Elena Pătrășcanu-Veakis creează un decor ușor manevrabil, ingenios, pentru a sugera prin dominantă galbenă în care e colorat, ambianța casei lui Harpagon; ceea ce ne-a oferit în schimb, scenograful Aurel Florea, pentru *Părinții teribili* e neartistice, dacă nu de-a dreptul urit.

Poate că bunii regizori-pedagozi ar trebui invitați pentru o întreagă stagiune la acest teatru. Invitați, nu numai ca să pună în scenă, ci să redreseze și să readucă la un nivel ceva mai ridicat de profesionalitate echipa, să o curețe de maniere, prejudecățile, complexele și comoditățile incetățenite și dominante, deocamdată, aici.

C. Paraschivescu

TURNEE... TURNEE... TURNEE...

Prompt, la deschiderea stagiunii teatrale, Teatrul piteștean „Al. Davila” a inaugurat în București turneele teatrelor din țară. (La câteva zile distanță, Piteștiului, i-a urmat Teatrul „Fantasio” din Constanța și altele). Inițiativa deplasării în Capitală e stimulatorie pentru colectivele respective, dar ne-am fi bucurat mai mult dacă pe afișele turneului ar fi figurat cel puțin un spectacol „în premieră” din repertoriul acestei stagiuni.

Așadar, Teatrul „Davila” ne-a prezentat două din spectacolele sale, nu foarte vechi, totuși, reluări, cum s-ar spune: *Căruța cu paiațe* de Mircea Ștefănescu și *Miorița* de Valeriu Anania.

Este un merit al regizorului Constantin Dinischiotu că nu s-a sfiit să reia și să monteze o piesă „veche” care la ora actuală putem spune că a devenit clasică, o piesă care a fost jucată cu mulți ani în urmă de „garnitura de aur” a primei noastre scene: *Căruța cu paiațe* de Mircea Ștefănescu, care ne prezintă secvențe din viața unor cititori ai teatrului nostru ca Millo și Pascaly și începuturile teatrului româ-

nesc. Regizorul a conturat cu relief lumea pitorească a piesei, care cuprinde o distribuție atât de numeroasă. Pentru frumoasa lor evoluție amintim pe Ion Focea (Bădia), Dora Cherțeș (Catrina), Julieta Strimbeanu (Pulheria), Angela Radoslavescu (Subreta), Hamdi Cerchez (Sufleurul) și Vistrian Roman (Pascaly).

Miorița de Valeriu Anania, a fost cea de a doua reprezentare a turneului piteștean, de asemenea în regia lui Constantin Dinischiotu. Cu acest poem dramatic cu motive de legendă, regizorul a reușit să dea viață unui spectacol viu, colorat, nuanțat, într-o amplă și omogenă desfășurare scenică. În plus, el a creat unor tineri actori posibilitatea să-și dovedească din plin talentul. Vistrian Roman, în tinărul cioban Moldan, impune un personaj autentic; Adina Rațiu este o Mioară frumoasă, suplă, răsărită parcă din flori de câmp și baladă; Elena Gurgulescu, o Roiniță cu mult temperament, gata de orice sacrificiu, ca să-și dobândească iubitul; Ileana Zărnescu (Bălușca), a fost o petitoare plină de pitoresc. O men-

țiune specială pentru compoziția lui Dem Niculescu, în bătrânul baci Novac. În studiată, compoziția Ioanei Citta Baciu.

Păpuși premiate la Zagreb

În luna octombrie a.c. la Zagreb, capitala Croației, a avut loc cel de al III-lea Festival Internațional de Păpuși în limba esperanto. Printre cele șapte țări care și-au disputat laurii artei „pe sfori”, țara noastră a fost reprezentată de Teatrul de Păpuși din Constanța cu spectacolul *Șoricelul și păpușa* realizat pe textul piesei *Să reparăm păpușa* de Alecu Popovici, în regia lui Ștefan Lemțeanu cu decorurile lui Dan Nemțeanu și păpușile Ioanei Constantinescu.

Spectacolul a fost distins cu *Premiul I de aur* — pentru cea mai bună reprezentare din festival în limba esperanto. — iar actriței-mînuitoare Aneta Forna Christu (interpreta Șoricelului) i-a fost acordat un premiu deosebit, pentru cea mai bună interpretare.

Bravo, Constanța!

Maria Marin